

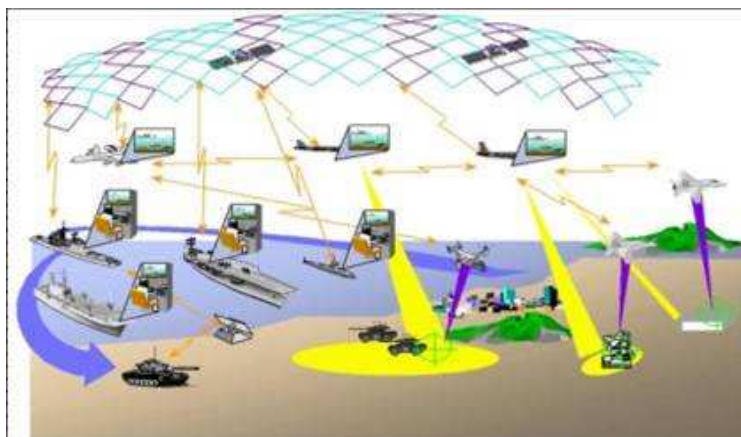
Åretstema

Årets Harlans Seminar er det 36. i rekken og fokuserer denne gang på utfordringen med innføring av "Nettverksbasert forsvar" (NbF) i Forsvaret og Sjøforsvaret. Formålet er å fremstå som noe abstrakt, men i tillegg nødvendigvis har materialisert seg i løsninger som er uttestet og er forbinde med konseptutvikling. visjonære briefer i mange år, uten at det ligger gradt over en del begrensede

Innføring av NbF vil gi store utfordringer for oss allerede det skal realiseres nye løsninger på Sjøforsvarets fartøyer, hvagjeldersambandsbærere og komplekse kommando og kontrollsystemer. gintegrasjon med eksisterende

Hva er realistisk, nødvendig og fornuftig, og hva er kanskje vil forbli i ønsketenkning?

Komiteen ønsker ved årets seminar og gjeldende en innføring i hva NbF er fra et konseptuelt nivå, for så å forsøke og konkretisere hva dette i praksis betyr for Sjøforsvaret, hvilke utfordringer som må løses og hvilke forutsetninger som må på plass.

Marineingeniørgruppen

Marineingeniørene, eller harvært, entekniskoffiseri Sjøforsvaret.

Han eller har minst fireårig utdannelse fra skole eller høyskole eller

elektronikk/våpenlinje ved Sjøkrigsskolen, eller tilsvarende

teknisk utdannelsesområde kvalifiserer til krigsskole nivå 2.

Utdanningen har vært gjenstand for flere endringer, men det har alltid

vært den lengste tekniske utdannelsen i regi av Sjøkrigsskolen som har

kvalifisert til marineingeniørtittelen.

Marineingeniørgruppene er en faglig og sosial forening med følgende formål:

- Gjennom Harlansseminar, foredrag og på annen måte å oppgradere og videreutvikle medlemmenes faglige kunnskaper
- Gjennom sosialt samvær styrkes samholdet og kontakten mellom gruppens medlemmer
- Å ivareta marineingeniørens interesser både innenfor MS' s organer og i Sjøforsvaret generelt

Harlans Seminar

Harlansseminaret er bygget over "Georg og Ingeborg Harlans legat til videreutdanning av maskinoffiserer i den kongelige Norske Marine". Legatet er opprettet ved testamentarisk gave fra tidligere fastlønnet maskinoffiser i Marine, en, Jakop Georg Tveten Harlan (1968) og hustru Ingeborg Harlan (1971). Harlansseminaret har vært avholdt på Solstrand Hotell & Bad siden 1973 og er blitt et begrepsåvel i Forsvaret som i det tekniske miljø som funnet for øvrig. Felles for alle seminarer er at de har en sponsor og spesielt utvalgte gjest.

Åretsæresgjest

Ivar Johan Knudsen

Født: 9. desember 1950

2008–	Sjef FLO/Tungtvedlikehold/Maritim	
2004–2008	Sjef FLO/Tungtvedlikehold	
2001–2003	Sjef Vedlikeholdsdivisjoneni SFK/FLO	-SJØ
1992–2001	Teknikkleder i Aker Inspection and Con	sulting
1989–1992	Inspektør i Kr. Gerh. Jebsens skipsrederi	/Westfleet Management
1986–1989	Prosjektleder ved NUTEK	
1982–1986	Prosjektleder oppgradering Oslo klassen	
1981–1982	Maskinmester KNM Oslo	
1978–1980	Norges tekniske universitet – marineen	gineering
1976–1978	Teknikkoffiser MTB skvadron sør	
1973–1976	Maskinmester på 21. og 24. MTB skvadron	
1973	Uteksaminert ved Sjøkrigsskolen	

Seminaretsbeskytter

Kommandør Geir Kilhus

BIOGRAFI

Geir Kilhus ble utnevnt som Kommandør og Sjef for Teknisk divisjon i SFK i august 2001. Han har vært sterkt deltaktig i organiseringen av FLO. Divisjonen har tatt over resultat av organiseringene blitt til dag kjennersom FLO/Systemstyring-Maritime kapasiteter.

Kommandøren er født 17. mars 1953 i Harstad. Han ble uteksaminert fra Sjøkrigsskolens Maskinlinje i 1976. Fire år senere reiste han til London for å gå på University College London. Der ble han, etter tre år, Master of Science i Naval Architecture. Senere har han gjennomgått stabsskole del I og II og også hovedkurset ved Forsvarets Høyskole. I tillegg har han gjennomført et Mentor-kurs.

Kommandør Geir Kilhus har en lang skipsteknisk karriere bak seg. Han startet som byggeinspektør under byggingen av KNM Hauk for senere å være maskinoffiser på 21, 26 og MTB-flotilje nr 1. Da han kom tilbake fra England ble han kontorleder ved Skipssjeksjonen prosjekt og nybyggingsavdelingen ved SFK. Deretter dro han nordover og satt som sjef for forsyningsavdelingen ved Harstadsjøforsvarsdistrikt tilhøyt i 1991 var tilbake ved SFK som leder for plattformssystemavdelingen og skipsteknisk avdeling.

Ved SFK har han hatt vært skipsteknisk delprosjektleder for oppdateringen av Eskortefartøyene, denyeminer ydnerne, ny MTB Bognås sist som senior utreder/delprosjektleder i Fregattprosjektet.

Forfremmelser:

1976 Løytnant

1989 Kommandørkaptein

1980 Kapteinløytnant

2001 Kommandør

1986 Orlogskaptein

Program Harlansseminar 2008

Torsdag 30. oktober 2008

Seksjon 1 – Innovasjon, Nettverksbasing og Informasjonsinfrastruktur (INI), Maritime Situational Awareness (MSA)

Leder: Hans Christian Kjelstrup

K11300–1315	Introduksjon Åretssponsor, Kommandør Geir Kilhus
K11315–1415	NbFi Forsvaret; frateori til gjennomføring Sjef INI, Flaggkommandør Torbjørn Sakseide
K11415–1430	Kaffepause
K11430–1515	MSA, Nasjonal overvåking, Recognized Maritime Picture Overvåknings senteret LDKN, Løytnant Geir Wikerholmen
K11515–1600	Maritime situational awareness (MSA) - Status og veien videre FOHK/Sjøoperasjonssenteret, Kommandørkaptein Jarle Vika
K11600–1630	Paneldebatt

Kveldsarrangement

K11830	Aperitif i ”Midtgaard” (lokalet utenfor seminarrom)
K11915	Fotografering i ”Hagestuen” (lokalet utenfor spisesal)
K11930	Festmiddag i ”Sommerstuen” (allerinnerste spisesal)
Ettermiddag	Kaffe og sosialsamling i baren

Fredag 31. oktober 2008
Seksjon 2 – NB Fsbetydning for Sjøforsvaret
Leder: Atle Knudsen

- K10830–0900   **Hva NB Fer for Sjøforsvaret**
Prosjektoffiser Fellesprosjekter Sjøforsvarsstaben,
Kommandørkaptein Nils-Geir Gundersen
- K10900–0945   **SATCOM i Forsvaret idag- og i fremtiden**
Prosjektkoordinator P8007 "Sikker tilgang til romsegment",
Kommandørkaptein Trond Hermansen
- K10945–1000   **Kaffepause/utsjekk**
- K11000–1045   **Utdannelse av "NB Fingenjøren"**
-Hva er vigde på, og hva kan forbedres
-Trender og behov
Sjef Forsvarets kompetansesenter KKI SavdHaakonsværn,
Kommandørkaptein Sten Osvald Einarsen
- K11045–1130   **Behov og utnyttelse av NB F kapasiteter i et NorTG**
perspektiv
Sjef N5 i Norwegian Task Group
Kommandørkaptein Inge Andre Utåker
- K11130–1200   **Paneldebatt**
- K11200–1245   **Lunsj**

Seksjon3–PrøverogforsøkmotNbF

Leder:TomKjetilLandgraf

- K11245–1330   **NOBLE,FFIogConceptDevelopment& ExprimentationinnenNbF**
SeniorforskervedFFI,
RobertMacDonald
- K11330–1415   **NbFundervann**
SeniorforskervedFFI,
RoaldOtnes
- K11415–1430   **Kaffepause**
- K11430–1515   **SikkerhetiNbF**
SeniorCND-offiseriFSA,
MajorBjarteMalmedal.
- K11515–1600   **Hvorstårvi,oghvorgårvi?**
ProgramlederNbFsystemerForsvarsdepartementetIV.3
KommandørkapteinArildArnesen
- K11600–1620   **Paneldebatt**
- K11620–1630   **Avslutningsord**

Administrativeopplysninger

Diversetelefonnumre

SolstrandHotel&Bad   56571100
TaxiOs   56300235

Utsjekk

Utsjekkinnenkl1200avreisedato.Denenkeltegjør   oppminibar,bar,telefonogandre
utgiftervedutsjekk.Marineingeniørersomharslut   tetiSjøforsvaretskalogsåbetale
hotellrommet.

Arrangementskomitéfor Harlansseminar2008

KommandørkapteinHansChristianKjelstrup,tlf926   02456
*FLO/Systemstyring–MaritimeKapasiteter–
UVBkontoret*

OrlogskapteinAtleKnudsen,tlf48896299
*FLO/Systemstyring–MaritimeKapasiteter–
UVBkontoret*

KapteinløytnantTomKjetilLandgraf,tlf47463853
*FLO/Systemstyring–MaritimeKapasiteter–
IntegrerteVåpensystemer*

Tidligere æresgjester

1981	Kontreadm E.C. Breirem, Marineingeniør J-H Jorde, Avd. ing T Helgesen, Avd. ing K.D. Pettersen
1983	Kommandør I E. Eikanger
1984	Overingeniør K.M Heggstad
1985	Direktør B. Lislegard
1986	Marineingeniør B.O. Heradstveit
1987	Kontreadmiral T. Pettersen
1988	Kontreadmiral N. Owren
1989	Admiral T. Rein
1990	Kommandørkaptein (D) I. Lunde
1991	Marineingeniør F Holtar, Marineingeniør S Bangfors
1992	Marineingeniør J H Jorde
1993	Disponent I A anderaa
1994	Kommandør I og marineingeniør Arne T Andersen
1995	Kommandørkaptein og marineingeniør Dag Arve Østervo Id
1996	Kommandørkaptein og marineingeniør Jan F Andersen-G ott
1997	Kommandørkaptein og marineingeniør Bjarne Wollan
1998	Avd. dir og marineingeniør Hans Christian Smith Sive rtsen
1999	Kommandørkaptein og marineingeniør Bjørn Krohn
2000	Kommandørkaptein og marineingeniør Hans Christian K jelstrup
2001	Kommandør og marineingeniør Geir Kilhus
2002	Kommandørkaptein Gunnar Eide
2003	Dosent Per Vigerust
2004	Flaggkommandør Lars J Fleisje
2005	Generalmajor Trond R Karlsen
2006	Marineingeniør Terje Torkelsen
2007	Kommandør og marineingeniør Per Erik Gøransson

Tidligere sponsorer og beskyttere

1981	Kontreadmiral JMeyer
1983	Kommandør IIBGrimstvedt
1984	Kommandør IJHHegstad
1985	Kommandør IIOKThomesen
1986	Kontreadmiral REPedersen
1987	Kommandør IATAndresen
1988	Kontreadmiral KAPrytz
1989	Kontreadmiral HFNeegaard
1990	Kontreadmiral KJGranmar
1991	Viseadmiral BJKibsgaard
1992	Kontreadmiral RinoPaus
1993	Kontreadmiral HKSvendsholt
1994	Kontreadmiral RinoPaus
1995	Kommandør IJanGJæger
1996	Kommandør IOleTroye
1997	Kontreadmiral logmarineingeniør EivindHauger-Johannessen
1998	Flaggkommandør JacobBørresen
1999	Avdelingssjef og marineingeniør IvarWake
2000	Siv IngFredrikHenrikBehrens
2001	Kommandør AtleKarlsvik
2002	Kontreadmiral JanGJæger
2003	Flaggkommandør MortenJacobsen
2004	Flaggkommandør TrondGrytting
2005	Kommandør BerntGrimstvedt
2006	Flaggkommandør HåkonTronstad
2007	Kontreadmiral MortenJacobsen

Tidligere tema

1973	Prediktivvedlikeholdavskipsmaskineri
1974	Driftavskip
1975	Undervannsteknologi
1976	Gassturbineriskip
1977	SkipstekniskekontrollsystemerforSjøforsvaretsny e fartøyer
1978	Skipsbyggingsmaterialerinyefartøyer
1979	Nordsjøensomenergikilde
1980	Brannsikkerhetombord
1981	Malingogkorrosjonsbeskyttelseavskip
1982	MarineingeniørenesstillingogtjenesteforholdiSj øforsvaret
1983	Sjøforsvaretsøkonomiogplanlegging
1984	Prosjektstyring
1985	Databehandlingitekniske systemer
1986	Fremtidensmarinefartøyer
1987	Taktiske-ogteknisketreneriSjøforsvaret
1988	Undervannsakustikkogdeteksjonsfare
1989	SamarbeidemellomindustriogSjøforsvaret
1990	Skipstekniskutdannelsesmilitærtogsivilt
1991	Simulering
1992	Nestegenerasjonmarinefartøyer.Hvorgårvi?
1993	Avansertteknologiiplatfformerogvåpensystemer, hvaergodt?
1994	Systemintegrasjon–bokstenkingellerfriflyt?
1995	Konfigurasjonsstyring
1996	Sikkerhetombord
1997	Sivilteknologiogstandarer,noeforSjøforsvaret?
1998	Fremtidensenergikilder
1999	Virtualreality
2000	Organisasjon,anskaffelseogdriftifremtidigstru ktur
2001	BehovfortekniskkompetanseidetnyeSjøforsvaret

2002	Sikkerhetsregimeveddesign,sertifiseringogdrift /operasjonav fartøyer
2003	Muligheterogbegrensningerveddagensogfremtiden sbrukav simulatorer
2004	Modernedriftavmilitærefartøyer
2005	Industriensomleverandøravstridsevne
2006	Teknologiogkompetanse–fremmot2025
2007	Sjøforsvaretsfartøysomplattformforvåpenbærende helikopter- Nyeutfordringervedintegrasjon

Deltagerliste

ArildArnesen
ArneWangsholm
ArneØstvedt
AtleKnudsen
BjarneJølner
BjarteMalmedal
BjørnKrohn
Bjørn-OveStikholmen
ChandiniMerkesvik
CharlotteMelsom
ChristianWines
ErikKKierulf
ErlingDrabløs
FinnHoltar
FredrikBolstad
FrodeLøseth
FrodeMerkesvik
GeirFjeldheim
GeirKilhus
GeirWikerholmen
GisleStrand
HansChrSmith-Sivertsen
HansChristianKjelstrup
HansOlavMidtun
HaraldSkaug
HeidiKrøke
IngeAndreUtåker
IvarKnudsen
JarleVika
JohnH.Pettersen
JonArildStrandnæs
JonRogerLøkke
JosteinHelle
JosteinLundemoen
KnutGrimstad
KnutHolth-Larsen
KnutOlsaker
KnutMHanssen
LarsGørvell-Dahll
MagneÅhjem
MagnusMjeldeKluck
Nils-GeirGundersen
OddArildRohde
OddSverreOma
OveSeljeset
RoaldOtnes
RobertHMacDonald
RonnyHøgh
RuneAndersen
SmåbergRoar
SteinBangfors
SteinarNilsen
StenOsvaldEinarsen
StigLøvdøen
StåleSkjemstad
TerjeNylund
TomRølvåg
TomKjetilLandgraf
TorbjørnSakseide
TorgeirEvjen
TorsteinKrabbedal
TrondHermannsen
TrondSkoglund
TrulsWMohn
VidarForsmo
ØysteinStorebø